Ба Шурои диссертатсионии 6D.КОА-003 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (734025, ш. Душанбе, маҳаллаи Буни Ҳисорак, Шаҳраки донишҷӯён, бинои таълимии 7, ауд. 102)

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Каримов Баҳодур Ҳасанович дар мавзуи «Методология ва амалияи бунёдшавии низоми миллии баҳисобгирии молиявӣ дар шароити ҷаҳонишавии иқтисодӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.08 – Баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудит

Равандҳои муосири ҷаҳонишавии иқтисодиёт ба афзоиши талабот ҷиҳати шаффофият ва қиёсшаванда будани иттилооти ҳисоботи молиявӣ боис мешаванд. Барои Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар марҳилаи рушди ҳамгироӣ ба фазои иқтисодии ҷаҳонӣ қарор дорад, масъалаи бунёди низоми самараноки миллии баҳисобгирии молиявӣ аҳамияти махсус касб мекунад. Ҳамоҳангии нокифояи стандартҳои миллӣ бо стандартҳои байналмилалии ҳисоботи молиявӣ (СБҲМ), маҳдуд будани сармояи инсонӣ, инчунин монеаҳои институтсионалӣ ва технологӣ барои татбиқи пурраи СБҲМ дар мамлакат монеаҳои ҷиддӣ эҷод мекунанд.

Автореферати диссертатсияи Каримов Б.Ҳ. гувоҳӣ медиҳад, ки таҳқиқот маҳз ба ҳамин масъалаҳо бахшида шудааст. Муаллиф ба ҷанбаҳои назариявӣ ва методологии рушди баҳисобгирии молиявӣ дар шароити ҷаҳонишавӣ таваҷҷуҳ зоҳир намуда, тавсияҳои амалии дахлдорро пешниҳод кардааст, ки барои мутобиқсозии равишҳои байналмилалӣ ба хусусиятҳои миллӣ имкон медиҳанд. Ин аз аҳамияти баланди назариявию методологӣ ва амалии диссертатсия таъкид мекунад.

Диссертатсия, чӣ тавре ки дар автореферат инъикос ёфтааст, аз панҷ боб иборат буда, ҷиҳатҳои методологӣ, институтсионалӣ ва амалии рушди баҳисобгирии молиявиро пайваста ифшо мекунад. Чунин сохтор ба муаллиф имкон додааст, ки омӯзиши пайвастаи мавзуъро ба роҳ монад, натиҷаҳои илмӣ ва ҳам амалии барои беҳсозии низоми миллии баҳисобгирии молиявӣ муҳимро ба даст оварад.

Навгонии илмии таҳқиқот аз ҷумла дар муқаррароти зерин зоҳир мешавад:

– муаллиф моҳияти низоми миллии баҳисобгирии муҳосибиро ҳамчун сохтори иттилоотии динамикӣ, ки аз омилҳои ҳуқуқӣ, институтсионалӣ ва иқтисодӣ вобаста мебошад, аниқ кардааст (саҳ. 23);

– таснифоти нави амсилаҳои низомҳои миллии баҳисобгирии муҳосибӣ вобаста ба сатҳи ҳамгироии онҳо ба иқтисоди ҷаҳонӣ пешниҳод карда шудааст (саҳ. 24-25);

– консепсияи ҳамоҳангсозии бисёрсатҳии ҳисоботи молиявӣ (сатҳи байналмилалӣ, минтақавӣ, миллӣ) асоснок карда шудааст (саҳ. 26);

– оид ба истифодаи аутсорсинги хизматрасониҳои муҳосибӣ, ки барои корхонаҳои хурду миёна аҳамияти хоса дорад, тавсияҳои амалӣ пешниҳод карда шудааст (саҳ. 34-35);

– мушкилоти асосии татбиқи СБҲМ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ошкор карда шуда, роҳҳои ҳалли онҳо, аз ҷумла вобаста ба омодасозии кормандон, такмили заминаи меъёрӣ ва рушди инфрасохтори иттилоотӣ муайян карда шудаанд (саҳ. 48).

Ин муқаррарот мавҷудияти натиҷаҳои назарраси илмиро, ки аҳамияти назариявӣ ва ҳам амалӣ доранд, тасдиқ мекунанд.

Таҳқиқоти анҷомдодаи Каримов Б.Ҳ. аҳамияти баланди назариявӣ дорад, зеро он мафҳуми низоми миллии баҳисобгирии муҳосибиро аниқ намуда, механизмҳои дигаргунсозии онро дар зери таъсири ҷаҳонишавӣ ошкор месозад. Арзиши амалии диссертатсия дар имконияти истифодаи натиҷаҳои он барои коркарди барномаҳои миллӣ оид ба татбиқи СБҲМ, таҳияи санадҳои меъёрӣ, такмил додани барномаҳои таълимӣ дар самти баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудит, инчунин баланд бардоштани самаранокии баҳисобгирии молиявӣ дар субъектҳои хоҷагидорӣ тавассути ҷорӣ намудани аутсорсинг ва технологияҳои рақамӣ ифода меёбад.

Сарфи назар аз арзиши баланди диссертатсия, чанд эродеро доир ба муҳтавои автореферат метавон қайд кард:

1. Дар автореферат масъалаи робитаи байни бахисобгирии муҳосибӣ ва низоми танзими давлатии ҷараёнҳои молиявӣ ба таври кофӣ тасвир нашудааст, гарчанде ки ин самт барои мамлакатҳои ру ба рушд аҳамияти махсусан калон дорад.

2. Таҳлили назариявии иқтисоди исломӣ ва таъсири он ба баҳисобгирии муҳосибӣ ҷолиб аст, вале муаллиф метавонист вобаста ба татбиқи амалии принсипҳои баҳисобгирии муҳосибии исломӣ дар мамлакатҳои алоҳида далелҳо меовард.

3. Мисолҳои амалии овардашуда танҳо бо корхонаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳдуданд; вусъат додани таҳлили муқоисавӣ бо дигар мамлакатҳо (аз ҷумла, мамлакатҳои ҳамсоя – Ӯзбекистон, Қирғизистон, Қазоқистон) эътибори илмии таҳқиқотро боз ҳам баланд мебардошт.

Ин эродҳо хосияти тавсиявӣ доранд ва баҳои умумии мусбати диссертатсияро паст намекунанд.

Ҳамин тавр, автореферат мубрам будани мавзуи таҳқиқотро тасдиқ ва муҳтавои асосии диссертатсияро инъикос намуда, сатҳи баланди навгонии илмӣ ва иқтидори назарраси амалии онро нишон медиҳад. Дар маҷмуъ метавон тасдиқ кард, ки диссертатсияи докторӣ дар мавзуи «Методология ва амалияи бунёдшавии низоми миллии баҳисобгирии молиявӣ дар шароити ҷаҳонишавии иқтисодӣ» ба талаботи бандҳои 32, 33, 34, 35 «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ» (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267) ҷавобгӯ буда, муаллифи он Каримов Баҳодур Ҳасанович барои гирифтани дараҷаи илмии доктори илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.08 – Баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудит сазовор мебошад.

Муқарриз:
доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор, муовини ректор оид ба робитаҳои байналмилалии Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон **Ризозода Тӯра Раббим**

Суроға: 735700,Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти Суғд шаҳри Хуҷанд ,17-мкр-н, хонаи 1, Телефон: (+992) 3422 23594 E-mail: t_rizokulov@mail.ru

Имзои доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор Ризозода Тӯра Раббимро тасдиқ мекунам,
Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсус Бобоев А. Ҳ.

02 сентябри соли 2025

ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ ҲУҚУҚ, БИЗНЕС ВА СИЁСАТИ ТОҶИКИСТОН
ШӮЪБАИ КАДРҲО ВА КОРҲОИ МАХСУС